

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента,
доцента кафедри господарського та адміністративного права
Донецького національного університету імені Василя Стуса
Калаченкової Катерини Олександрівни**

на дисертацію

**Онисковця Миколи Юрійовича на тему «Правове регулювання дозвільних
процедур у сфері містобудування в Україні: питання теорії і практики»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань
08 «Право» зі спеціальності 081 «Право»**

Ступінь актуальності обраної теми. В умовах сучасних трансформацій правової системи України, зумовлених процесами євроінтеграції, децентралізації влади та післявоєнного відновлення територій, питання ефективного правового регулювання дозвільних процедур у сфері містобудування набуває особливої актуальності. Сфера містобудівної діяльності є однією з ключових для забезпечення сталого розвитку держави, відновлення інфраструктури, залучення інвестицій та гарантування прав громадян на безпечне і комфортне життєве середовище.

Водночас існуюча система дозвільних процедур у сфері містобудування характеризується наявністю низки проблем, пов'язаних з реалізацією дозвільної діяльності у сфері містобудування в Україні, адже ще до запровадження воєнного стану утворилася велика кількість недобудованих багатоквартирних будинків, а також будинків, що не введено в експлуатацію, що є результатом неефективного функціонування на практиці дозвільної діяльності у сфері містобудування.

Крім того, особливої уваги потребує гармонізація національного законодавства із правом Європейського Союзу, що передбачає імплементацію сучасних підходів до регулювання містобудівної діяльності, прозорості дозвільних процедур та забезпечення балансу публічних і приватних інтересів.

Таким чином, обрана тема дисертаційної роботи є своєчасною, теоретично значущою та практично затребуваною, оскільки її дослідження сприятиме вдосконаленню правового регулювання дозвільних процедур у сфері

містобудування, підвищенню ефективності функціонування відповідних інституцій та забезпеченню належного рівня правового захисту учасників містобудівних відносин.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження здійснено в контексті науково-дослідної теми кафедри теорії та історії держави і права Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» – «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення прав людини та дитини в умовах розбудови правової, демократичної, соціально-орієнтованої держави з широко розгалуженими інститутами громадянського суспільства» (номер державної реєстрації: 0118U001384).

Ступінь обґрунтованості і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій у дисертації забезпечується цілісністю дослідницького підходу, послідовною логікою викладу та комплексним розкриттям проблематики дослідження. Роботу характеризує системність у вирішенні поставлених завдань, чітка структура та всебічний аналіз причинно-наслідкових зв'язків у межах обраної тематики. Усі підрозділи дисертації органічно пов'язані між собою: кожен наступний підрозділ логічно продовжує та поглиблює результати попереднього, формуючи єдине наукове бачення предмета дослідження.

Схвальної оцінки заслуговує використання Онисковцем М.Ю. широкої джерельної бази, яка охоплює значний масив нормативно-правових актів, а також наукових праць. Список використаних джерел включає 203 найменування, що були ретельно опрацьовані, систематизовані та критично осмислені автором. Такий обсяг і глибина аналізу дозволили забезпечити достовірність викладених положень і репрезентативність висновків.

Висновки та пропозиції, сформульовані здобувачем, є належним чином обґрунтованими, логічно виваженими та достовірними, базуються на результатах проведеного дослідження і мають значний науково-практичний потенціал для подальшого використання.

Достовірність і новизна положень та висновків, які виносяться на захист. Ознайомлення зі змістом дисертаційного дослідження здобувача дає підстави стверджувати, що поставлена у вступі мета досягнута, а всі окреслені завдання успішно виконані. Це переконливо відображено в основних положеннях дисертації, які сформульовані автором самостійно та вирізняються належним рівнем наукової новизни.

Реалізація досліджуваної Онисковцем М.Ю. наукової розвідки обраної проблеми відображена в науковій новизні дослідження, яка полягає в тому, що дисертація є комплексним дослідженням, в рамках якого проаналізовано особливості дозвільної діяльності у сфері містобудування з позиції теорії та практики, а також у формулюванні нових підходів до вдосконалення відповідного правового механізму. Проведене дослідження дало можливість сформулювати такі положення, що мають елементи наукової новизни та виносяться на захист як особистий внесок дисертанта, зокрема:

уперше:

- запропоновано спрощене визначення понять «дозвільна діяльність» та «дозвіл»; дозвільну діяльність запропоновано визначити як сукупність правових відносин, учасниками яких є дозвільні органи, адміністратори та запитувачі дозвільних документів, а також, у окремих випадках, інші заінтересовані сторони; дозвіл у сфері містобудування запропоновано визначити документом, що видається уповноваженим органом і надає право на провадження певних дій у цій сфері;

- визначено місце дозвільних процедур у сфері містобудування, де вони виступають одночасно інструментом контролю, засобом правового регулювання і формою реалізації прав та обов'язків суб'єктів містобудівної діяльності;

удосконалено:

- визначення ключових понять у сфері адміністративно-правового регулювання дозвільних процедур у сфері містобудування;

- визначення правовідносин у сфері містобудування, що є предметом правового регулювання дозвільних процедур у сфері містобудування;

дістали подальшого розвитку:

– визначення стадійності дозвільної процедури у сфері містобудування, зокрема наведено аргументи відсутності необхідності виокремлення як окремої стадії відкликання дозволу чи оскарження відмови уповноваженого органу у видачі дозволу через відсутність ознаки постійності у дозвільному процесі

Констатуємо, що в дисертаційному дослідженні Онисковця М.Ю. представлено всі необхідні рівні наукової новизни отриманих результатів, які свідчать про самостійність, глибину опрацювання теми та внесок автора в розвиток правової науки.

Повнота викладу наукових положень дисертації в опублікованих працях. Повнота викладення наукових результатів дисертації підтверджується тим, що основні результати дисертації, висновки та пропозиції висвітлено у 13 наукових працях, із них 6 статей опубліковано у наукових фахових виданнях України, 2 – у закордонних виданнях, які додатково відображають наукові результати дослідження, а також 5 публікацій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

У наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, наукові положення дисертації викладені в належному обсязі.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Про високий рівень виконання поставленого завдання та оволодіння дисертантом методології наукового дослідження свідчить використання, обраних з урахуванням мети та завдань, об'єкта та предмета дослідження, сукупності загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, що ґрунтуються на сучасних засадах права та споріднених наук. Зазначені методи дали змогу дослідити сутність правового регулювання дозвільної діяльності у сфері містобудування в Україні.

У роботі застосовуються такі методи наукового пізнання: логіко-семантичний – для аналізу та поглиблення понятійного апарату (підрозділ 1.1.); історико-правовий метод – для вивчення етапів становлення та розвитку дозвільної системи у сфері містобудування в Україні, зокрема в контексті

адміністративної реформи (підрозділ 1.2.); порівняльно-правовий метод – для порівняння змін у правовому регулюванні дозвільної системи у різні періоди (підрозділи 1.2., 2.1., 2.3.); метод моделювання – для дослідження тенденцій реалізації адміністративно-правового регулювання дозвільної діяльності у сфері містобудування в Україні (підрозділи 3.1., 3.2.); метод аналізу і синтезу – для виокремлення основних елементів правового регулювання дозвільних процедур та узагальнення результатів дослідження (підрозділи 1.3., 1.4., 2.2.); логіко-юридичний метод – для формування висновків, узагальнень і пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання в досліджуваній сфері.

Теоретична та практична значимість результатів дисертаційного дослідження. Теоретична цінність дисертаційного дослідження Онисковця М. Ю. на тему: «Правове регулювання дозвільних процедур у сфері містобудування в Україні: питання теорії і практики» полягає в тому, що зазначена наукова праця закладає теоретико-методологічні основи формування та вдосконалення правового забезпечення дозвільних процедур у сфері містобудування в Україні.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані у: нормотворчій діяльності – при доопрацюванні законодавства у сфері містобудування, зокрема Законів України «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», а також у процесі гармонізації законодавства з європейськими підходами до регулювання просторового розвитку; практичній діяльності органів публічної влади – для підвищення правової визначеності та ефективності видачі дозвільних документів, зменшення зловживань та оптимізації взаємодії із суб'єктами містобудівної діяльності; професійній діяльності правників – з метою правильного застосування нормативних вимог, а також для кращої підготовки до адміністративного або судового оскарження; в освітній сфері – для викладання дисциплін з теорії права, цивільного, земельного, екологічного, адміністративного, господарського, містобудівного

права, а також для подальших науково-правових досліджень у сфері містобудування.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Структура дисертації визначена її метою та завданням. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 193 сторінки. Список використаних джерел складається з 203 найменувань.

Робота виконана грамотно, у науковому стилі, з дотриманням логічної послідовності викладу матеріалу. Анотація повністю відповідає змісту основного тексту, достатньо повно відображає основні наукові результати, висновки та практичну значущість дослідження.

Оформлення дисертації відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40.

Порушень академічної доброчесності в дисертації та у наукових працях, в яких висвітлено наукові результати дослідження М.Ю. Онисковця не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження. Позитивно оцінюючи наукове та практичне значення результатів наукового дослідження М.Ю. Онисковця, вважаємо доцільним висловити свої міркування щодо окремих дискусійних моментів.

1. Серед елементів наукової новизни дисертант зазначає, що вперше визначено місце дозвільних процедур у сфері містобудування, де вони виступають одночасно інструментом контролю, засобом правового регулювання і формою реалізації прав та обов'язків суб'єктів містобудівної діяльності (с. 18). На нашу думку, наведене положення потребує певної конкретизації. Насамперед, доцільно чіткіше окреслити критерії, за якими визначається місце дозвільних процедур у системі адміністративно-правового регулювання, а також уточнити співвідношення їх функціонального й інституційного аспектів. Крім того, варто більш виразно розкрити, у чому саме полягає наукова новизна запропонованого підходу порівняно з наявними науковими позиціями у цій сфері.

2. Автором роботи цілком слушно зазначається, що «одним із ефективних способів досягнення цих стандартів є децентралізація влади, що передбачає створення системи реальної відповідальності органів місцевого самоврядування за власні рішення та максимальну передачу повноважень від державних установ до місцевих органів». Далі автор продовжує «У цьому контексті доцільно розрізняти рішення, що приймаються органами виконавчої влади, та рішення органів місцевого самоврядування. Така систематизація дозвільних форм є обґрунтованою і перспективною» (с. 90). У цьому контексті, доцільно було б більш ґрунтовно розкрити проблеми, що виникають у процесі практичного застосування законодавства у сфері містобудування органами місцевого самоврядування, особливо в умовах децентралізації публічної влади. Зокрема, у роботі бракує системного аналізу типових порушень дозвільних процедур, а також їх правових наслідків для суб'єктів господарювання. Розгляд цих аспектів дозволив би більш комплексно оцінити ефективність наявних механізмів регулювання та обґрунтувати пропозиції щодо їх вдосконалення.

3. Методологічна база дослідження могла б бути розширена за рахунок більш системного використання порівняльно-правового методу для аналізу досвіду правового регулювання дозвільних процедур у сфері містобудування в країнах Європейського Союзу. Це дозволило б не лише окреслити міжнародні практики, але й запропонувати конкретні механізми імплементації найкращих практик у національне законодавство України.

Слід зазначити, що висловлені критичні зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації та не знижують наукової й практичної значущості дисертаційного дослідження Онисковця М.Ю.

Загальний висновок.

Дисертація Онисковця Миколи Юрійовича на тему «Правове регулювання дозвільних процедур у сфері містобудування в Україні: питання теорії і практики», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 «Право» є самостійним та логічно завершеним дослідженням. Дисертація містить науково обґрунтовані теоретичні і практичні

результати, характеризується єдністю змісту та свідчить про особистий внесок автора в розвиток юридичної науки.

Дисертаційне дослідження, його результати та оформлення відповідають спеціальності 081 Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор – Онисковець Микола Юрійович за результатами публічного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарського та
адміністративного права
Донецького національного
університету імені Василя Стуса

Катерина КАЛАЧЕНКОВА

Підпис
засвідчую

Катерини

Калаченкової

Начальник
кадрів

в.г.

Наталія Кочеткова